ΣΕΡΒΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΗ ΜΠΟΖΟΒΙΤΣ

Ο ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ

(Σᾶς δίνουμε πάλι σήμερα ἕνα ἀκόμα ἀριστουργηματάκι ἀπὸ τὴν φιλολογία τῶν γειτόνων μας Σέρβων).

Μὲ σταθερὸ χέρι ὁ ἡγούμενος Μωϋσῆς Ζέτσεβιτς τράβηξε τὰ χαλινάρια καὶ ἔσπρωξε τὸ ἄλογο μέσα στὸ ποτάμι τῆς Μπούκα-Μπιστρίκα, ὄχι καὶ πολὺ μακρυὰ ἀπὸ τὸ Λίμι.

Σ' ὅλη τὴ χώρα, τὸν ἡγούμενο Μωϋσῆ Ζέτσεβιτς τὸν ἐλογάριαζαν γιὰ ἅγιον ἄνθρωπο. Φοβόντουσαν τὰ λόγια του, ὅπως φοβόντουσαν καὶ τὸν κεραυνό. Ἡ κατάρες του καίγανε σὰν φωτιὰ κι' ἡ εὐχές του ἔχνιαν στὴν καρδιὰ βάλσαμο. Ἡ γυναῖκες ποὺ πηγαίνανε νὰ ξεμολογηθοῦνε βγαίνανε ἀγνὲς σὰν περιστέρια μέσ' ἀπὸ τὸ μοναστῆρι τοῦ Τζούρτζεβι-Στούποβι, τὸ μοναστῆρι τὸ δικό του. Μὰ ἦταν κι' ὄμορφος ἄντρας, μ' ὅλα τὰ χρόνια του, ὁ ἡγούμενος καὶ ὅταν καβαλλοῦσε τ' ἄλογό του ἔμοιαζε μὲ τοὺς ἥρωες τῶν παραμυθιῶν.

Τὸ περήφανο ἄλογό του μπῆκε θαρρετὰ στὸ ποτάμι καὶ τὰ πόδια του ἄρχισαν νὰ πετοῦν πέρα τὰ νερά, καθὼς ἄρχισε νὰ περπατάῃ.

Λίγο πιὸ πέρα, στὸ ποτάμι, μιὰ γυναῖκα ἔπλενε, μὲ τὰ πόδια μέσα στὸ νερὸ γυμνὰ ὥς τὰ γόνατα, μὲ τὶς φοῦστες ἀνασηκωμένες ἴσαμε τὴ ζώνη της. Τὰ δυό της μπράτσα ἦσαν γυμνὰ ὥς τοὺς ὤμους. Ἡ ζέστη τὴν εἶχε κάνει νὰ ξεκουμπώσῃ τὸ κορσάζο της. Κοπάνιζε, ἔτσι σκυμένη, τὰ χοραΐτικα ροῦχά της, δείχνοντας γυμνὰ τὰ μπράτσα της, τὰ στρογγυλὰ καὶ τὰ ἄσπρα σὰν τὸ χιόνι. Μεθυσμένη ἀπὸ νειάτα καὶ ὀρσιά, μισοχαμενωμένη ἀπὸ τὴ ζέστη καὶ κανονισμένη ἀπὸ τοὺς μονότονους χτύπους τοῦ κοπάνου της, οὔτε εἶδε οὔτε ἄκουσε τίποτε.

Ὁ ἡγούμενος τὴν εἶδε ἄξαφνα κι' ἔμεινε κατάπληκτος. Ἄρχισε νὰ τρίβῃ τὰ μάτια του καὶ ἀνατρίχιασε ὁλόκληρος. Τὸ ὁρμητικὸ τοῦ αἷμα σταμάτησε μέσα στὶς φλέβες του. Θεέ μου φύλαγε! Ἕνα τέτοιο πράγμα δὲν τοῦ εἶχε συμβῆ ποτὲ ἴσαμε τότε! Πόσες καὶ πόσες γυναῖκες δὲν εἶχε ἰδῆ στὴν ἐκκλησιά, καὶ στὸ ποτάμι ἀκόμα νὰ πλένουνται μισόγυμνες!...

Μὰ τώρα, τὰ μάτια τοῦ ἡγουμένου ἔπαθαν ἀπὸ μιὰ ἀκατανίκητη γοητεία. Ὁ δυνατὸς Ζέτσεβιτς, ὁ ὁποῖος ἴσαμε σήμερα εἶχε γερὸ μυαλὸ καὶ σιδερένια θέλησι, ἔννοιωσε νὰ τὸν μαστιγώνῃ ἔξαφνα κάποιο καινούργιο αἴσθημα, ἕνα αἴσθημα ποὺ δὲν τὸ εἶχε ξαναδοκιμάσει ποτέ του καὶ ποὺ θαρρεῖς καὶ τοῦ μουρμούριζε τώρα κάτι γλυκὸ σιγανὰ στὸ αὐτί...

Τὸ ἄλογό του σήκωσε τὸ κεφάλι του καί, ἀντὶ νὰ προχωρήσῃ, στάθηκε κι' ἄρχισε νὰ κυττάζῃ κι' αὐτό. Ὁ ἡγούμενος ταράχτηκε τότε ἀκόμη περισσότερο καὶ θέλησε νὰ φωνάξῃ τῆς γυναίκας νὰ ξεκουμπιστῆ ἀπ' ἐκεῖ, ἀπ' ἐμπρός του... Μὰ ἡ γοητεία ἦταν πιὸ δυνατὴ κι' ἀπὸ τὴ θέλησί του. Καὶ τότε ὁ Μωϋσῆς Ζέτσεβιτς ἀποτινάχθηκε, κι' ἔδωσε μιὰ τοῦ ἀλόγου του, ἀποφασισμένος νὰ κάνῃ μιὰ φορὰ κι' αὐτὸ στὴ ζωή του ὅ,τι δὲν ἦταν ἀπαγορευμένο στοὺς ἄλλους. Τὸ ἄλογο ξαφνιάστηκε καὶ σήκωσε μεγάλο θόρυβο, πετῶντας πέρα μὲ τὰ γερὰ τοῦ πόδια τὸ νερό.

Ἡ γυναῖκα ἄκουσε τὸ θόρυβο καὶ γύρισε ἀπότομα. Εἶδε τὸν ἡγούμενο, μὰ τὰ χέρια της δὲν δοκίμασαν νὰ κατεβάσουν τὶς φοῦστες της. Κύτταξε τὸν ἅγιο ἡγούμενο ποὺ προχωροῦσε κατ' ἐπάνω της, σὰν νἄχε μαρμαρώσει. Τὸ ἄλογο σόνταψε ἄξαφνα, ὁ ἡγούμενος ἔγειρε ξαφνικὰ καὶ τὸ καμιλαῦχι του ἔπεσε καὶ ἄρχισε νὰ πλέῃ ἀπάνω στὸ νερό.

Μὲ δυνατὸ χέρι ὁ Μωϋσῆς Ζέτσεβιτς, καὶ μὲ τὸ πρόσωπο συνεσπασμένο, τράβηξε τὰ χαλινάρια τοῦ ἀλόγου του, ἀνορθώθηκε στὴ σέλα καὶ ξανακάθησε στὴ θέσι του.

— Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ!... Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ!... ψιθύρισε.

Καὶ ξανακάρφωσε τὰ μάτια του στὰ γυμνὰ κάλλη τῆς γυναίκας. Ἐκείνη αἰσθάνθηκε τὸ ὄλεμμα του νὰ τὴν τρυπᾷ καφτερό, φλογερό, παθιάρικο.

— Ἀφέντη, κάνεις κακό, ἀφέντη!... φώναξε ντροπασμένη.

Τότε, ἄξαφνα, ὁ Μωϋσῆς Ζέτσεβιτς ἦρθε στὸν ἑαυτό του. Καὶ κατάλαβε πόσο ἐλεεινὴ ἦταν ἡ θέσις του.

Τράβηξε ξανά, μὲ ὅλη τὸν τὴ δύναμι, τὰ χαλινάρια, κι' ἔμπηξε ἄγρια τὰ σπηρούνια του στὰ πλευρὰ τοῦ ἀλόγου του. Ἐκεῖνο ἄρχισε νὰ κλωθογυρίζῃ μέσα στὸ νερό, σὰν τρελλό. Ὁ ἡγούμενος τράβηξε τώρα ἀπὸ τὴν τσέπη τὸ σουγιᾶ του, ἔκοψε τὰ χαλινάρια κι' ἄρχισε νὰ χτυπᾷ μ' αὐτὰ τὸ ζῶο του.

Δὲν σταμάτησε, παρὰ μονάχα μπροστὰ στὴ μικρὴ ἐκκλησιὰ τοῦ μοναστηριοῦ, τρέμοντας ἀκόμα ὁλόκληρος, σὰν νὰ κυνηγοῦσαν ὅλοι οἱ διαβόλοι κι' ὅλα τὰ τελώνια τῆς Κολάσεως.

— Μὰ τί ἔπαθες, ἅγιε πάτερ; τοῦ φώναξε τρέχοντας ὁ Πάϊκο Χκίπατς, ὁ κανδηλανάφτης.

— Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ... Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Μεγάλου Θεοῦ!... τραύλισε ὁ ἡγούμενος ταραγμένος.

— Μπᾶς καὶ σὲ κυνήγησαν ληστιά, ἅγιε ἡγούμενε; ρώτησε πάλι ὁ Πάϊκο, βλέποντας τὸν ἡγούμενο χλωμὸ σὰν πεθαμένο.

— Πάψε Πάϊκο! τοῦ φώναξε στὸ τέλος ὁ ἡγούμενος. Καταραμένο ἂς εἶνε αὐτὸ τὸ πρωϊνό. Ὁ Ζέτσεβιτς δὲν φοβάται τοὺς ληστάς... Ἡ συμφορὰ ποὺ μὲ βρῆκε ἦταν μεγαλείτερη... Πάψε!... Ὤ, γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, πάψε!...

Ὁ Μωϋσῆς Ζέτσεβιτς κατέβηκε ἀπὸ τὸ ἄλογό του, ἔβγαλε μέσ' ἀπὸ τὴ σέλα δυὸ πιστόλια καὶ τράβηξε πίσω ἀπὸ τὸ μοναστῆρι.

— Δέσε τὸ ἄλογο στὸ σταῦλο κι' ἔλα νὰ μὲ βρῆς, εἶπε μονάχα στὸν Πάϊκο.

Στὸ πίσω μέρος τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Τζούρτζεβι-Στούποβι εἶνε μιὰ βρύσι μὲ δυνατὸ καὶ κρῦο, κατάκρυο νερό, σὰν τὸν πάγο. Ὅταν ἔφτασε ἐκεῖ, ὁ ἡγούμενος ἔβαλε τὰ πιστόλια του πάνω σὲ μιὰ πέτρα καὶ γδύθηκε μὲ βιάσι. Ξαπλώνεται ἔπειτα ὁλόκληρος μέσα στὸ νερό, κρατώντας μονάχα τὸ κεφάλι του ἀπέξω κι' ἔχοντας τὰ χέρια του σιμά, πολὺ σιμὰ στὰ δυό του πιστόλια.

— Ἤμαρτόν σοι, Κύριε!... φώναξε ὁ Πάϊκο ὅταν πῆγε καὶ εἶδε τὸν ἡγούμενο ξαπλωμένον ὁλόκληρο μέσα στὸ παγωμένο νερό.

— Πάψε, Πάϊκο, γυιέ μου! τοῦ εἶπε ἐκεῖνος. Πάψε!...

— Πῶς νὰ πάψω, ἅγιε πάτερ, ὅταν σὲ βλέπω ἔτσι; φώναξε ὁ Πάϊκο. Ἔβγα ἀπ' ἐκεῖ, ἂν ἀγαπᾷς τὸ Θεό σου!... Θὰ ποινιτιάσῃς, θὰ παγώσῃς αὐτοῦ!...

Μὰ ὁ ἡγούμενος τὸν κύτταξε μὲ σουφρωμένα τὰ φρύδια, καταβάλλοντας μεγάλη προσπάθεια γιὰ νὰ μὴ χτυπᾶνε τὰ δόντια του ἀπ' τὸ κρῦο. Ὕστερα φώναξε μέσα ἀπὸ τὸ νερό, προσταχτικά, ὅπως συνήθιζε, στὸν Πάϊκο:

— Σύρε νὰ πῆς στὸν καλόγερο τὸ Μάξιμο νἄρθῃ ἐδῶ. Κανεὶς ἄλλος ἔξω ἀπ' αὐτὸν νὰ μὴ φανῆ μπροστά μου. Βλέπεις αὐτὰ ἐδῶ τὰ πιστόλια, ποὺ ἔχω σιμά μου; Θὰ τὸν σκοτώσω σὰν σκύλο ἐκεῖνον ποὺ θὰ μὲ πλησιάσῃ ἢ ποὺ θὰ μοῦ πῇ νὰ βγῶ μέσ' ἀπὸ τὸ νερό, ἂς εἶνε ἀκόμα κι' ὁ ἴδιος ὁ Βοεβόδας τοῦ Κονιοῦς ἢ τοῦ Μπούς!... Ἂν αὔριο, τὴν ὥρα ποὺ θὰ βασιλεύῃ ὁ ἥλιος, θάμαι ἀκόμα ζωντανὸς ἐδῶ μέσα, δὲν θὰ βγῶ ἔξω. Θὰ μείνω ἀκόμα... κι' ἀκόμα, ὥσπου νὰ ἰδῶ πὼς δὲν ἔχω πειὰ νὰ φοβηθῶ τὸ σατανᾶ... Θέλω νὰ σκοτώσω μὲ τὸ παγωμένο νερὸ ὅλα αὐτὰ τὰ φείδια ποὺ τὰ νοιώθω νὰ σαλεύουν μέσα στὸ αἷμα μου... Μιὰ φορὰ μονάχα δίνει τὸ λόγο του κανείς... Δὲν ἀριέρωσα τοῦ κάκου ἐγὼ τὰ νειάτα μου στὸ Θεό, γιὰ νὰ μοῦ τὰ μολύνῃ μιὰ βρωμογυναῖκα!... Ἔχε τὸ νοῦ σου, ἔχε τὸ νοῦ σου, κακομοίρη μου, γιατὶ ὁ Μωϋσῆς Ζέτσεβιτς, καὶ μισοπεθαμένος ἀκόμα ἀπὸ τὸ κρῦο, μπορεῖ νὰ τραβήξῃ δυὸ πιστολιές, ὅταν ἔχῃ πειὰ μιὰ φορὰ κάνῃ τὸ κρῖμα!...

Ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ὥρα, ἕνα παιδαρέλι ἔφερε στὸν Πάϊκο Χκίπατς τὸ καμιλαῦχι τοῦ ἡγουμένου, μουσκεμένο ἀκόμα. Ἐκεῖνος τὸ ἔβαλε μὲ σεβασμὸ σὲ μιὰ κρυψάνα καὶ μπῆκε στὴν ἐκκλησιὰ γιὰ ν' ἀνάψῃ τὰ κεριὰ καὶ τὰ κανδήλια.

Ὁ ἅγιος ἡγούμενος ἔμενε, ὅπως τὸ εἶπε, ὁλόγυμνος μέσα στὸ παγωμένο νερό, τιμωρῶντας ἔτσι τὴ σάρκα του, θέλοντας νὰ σκοτώσῃ τοὺς μιαροὺς ἐρωτικοὺς πόθους ποὺ ξύπνησαν στὸ κορμί του...

ΓΡΗΓΟΡΗ ΜΠΟΖΟΒΙΤΣ

ΑΝΕΜΩΝΕΣ Σ' ΟΝ ΑΝΕΜΟ

Στὸν ἔρωτα μονάχα ἡ ἀρχὴ ἀξίζει. Τὰ ὡραιότερα μυθιστορήματα, ἄλλωστε, εἶνε ἐκεῖνα ποὺ δὲν ἔχουν τέλος.

— Ὁ ἔρως μοιάζει πολὺ μὲ τὶς χοροεσπερίδες. Πρέπει νὰ ἀποχωρήσῃ κανεὶς ἀπὸ κεῖ πρὶν σβυστοῦνε τὰ φῶτα.

— Σοβαροὶ ἄνθρωποι λέγονται ἐκεῖνοι ποὺ διαπράττουν μὲ σοβαρότητα τὶς μεγαλείτερες ἀνοησίες.

— Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ διαφορὰ μεταξὺ τῆς μοχθηρίας καὶ τῆς ἀνοησίας, ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα.

— Ἡ ἀμφιβολία διηλητηριάζει τὰ πάντα καὶ δὲν σκοτώνει τίποτε.